

Den ”sociale afstand” – bliver den mindre?

Bekæmpelse af negativ social arv er et erklæret mål for alle danske regeringer, uanset partifarve. Alle uanset familiemæssig og social baggrund skal have lige chancer – eller man skal i hvert fald arbejde på, at den familiemæssige og sociale baggrund får stadig mindre betydning for fx de unges livschancer. Analysen viser, at der fortsat er store forskelle på unges livschancer, afhængigt af deres hjemmebaggrund. På de områder, hvor man kan sammenligne udviklingen over en år-række, er der ikke noget, der tyder på, at ”den sociale afstand” bliver mindre.

Børn med svag/stærk hjemmebaggrund

For at undersøge spørgsmålet om lige/ulige livschancer sættes der i analysen fokus på unge med ”svag hhv. stærk hjemmebaggrund”. Det er med andre ord tanken at undersøge, om ”den sociale afstand i samfundet” er blevet større eller mindre – idet der tages udgangspunkt i unge med forskellig hjemmebaggrund.

Et barns hjemmebaggrund bestemmes i denne analyse af følgende forhold:

- Bor barnet sammen med både far og mor?¹
- Får begge forældre deres overvejende indkomst fra *andet* end kontanthjælp eller førtidspension?
- Har mindst én af forældrene en uddannelse ud over folkeskolen?²

Hvis alle tre kriterier er opfyldt, siges barnet i denne analyse at have en ”stærk hjemmebaggrund”. Er to kriterier opfyldt, tilhører barnet ”mellemgruppen”. Er kun ét eller ingen af kriterierne opfyldt, taler vi om ”svag hjemmebaggrund”.

I nærværende analyse er der gennemført en underopdeling af gruppen med ”stærk hjemmebaggrund”, således at der skelnes mellem børn, som har mindst én forælder med en videregående uddannelse, og andre børn i gruppen. Baggrunden herfor er, at uddannelsesparameteren synes at spille en stadig større rolle.

Tabel 1 viser herefter fordelingen af 14-17-årige med hensyn til hjemmebaggrund i 1986 og 2006.

---

¹ Der er i den forbindelse set på, om far, mor og barn tilhører samme C-familie i Danmarks Statistiks registre.

² Dette kan være en erhvervskompetencegivende uddannelse eller en studentereksamen.

Tabel 1. Unge fordelt på hjemmebaggrund 1986 og 2006

Hjemmebaggrund	1986	2006
	Pct. af unge	
Stærk hjemmebaggrund, forælder med vid. uddannelse	14,5	26,7
Stræk hjemmebaggrund, i øvrigt	23,9	23,8
Mellemgruppen	43,1	35,8
Svag hjemmebaggrund	18,5	13,7
I alt	100	100
Antal 14-17-årige	293.491	270.121

Det ses, at der er sket en stærk vækst i antal unge, der kommer fra et hjem, hvor mindst en af forældrene har en videregående uddannelse. Omvendt er der sket en betydelig reduktion i andelen af unge med "svag hjemmebaggrund". Det må man have i baghovedet, hvis man sammenligner grupperne over tid. Således kan man meget vel tænke sig, at gruppen med "svag hjemmebaggrund" i dag i højere grad repræsenterer familier, der er svage også i *andre* henseender end med hensyn til de tre parametre, vi her har set på, end tilfældet var i 1986.

Etnisk fordeling

En af de parametre, som i højere grad end tidligere karakteriserer gruppen af unge med svag hjemmebaggrund, er den etniske baggrund. Dette fremgår af tabel 2 og 3.

Tabel 2. Etnisk baggrund for unge i 2006 med forskellig hjemmebaggrund

	Etnisk danske	Oprindelse i et i-land	Oprindelse i mindre udviklet land	I alt	Antal 14-17-årige
	Pct. af 14-17-årige				
Stærk hjemmebaggrund, videregående uddannelse	96,7	1,4	1,9	100	72.181
Stærk hjemmebaggrund, i øvrigt	95	1,7	3,3	100	64.269
Mellemgruppen	88,8	2,8	8,4	100	96.645
Svag hjemmebaggrund	72,8	5,4	21,8	100	37.026
I alt	90,2	2,5	7,3	100	270.121

Tabel 3. Etnisk baggrund for unge i 1986 med forskellig hjemmebaggrund

	Etnisk danske	Oprindelse i et i-land	Oprindelse i mindre udviklet land	I alt	Antal 14-17-årige
	Pct. af 14 -17-årige				
Stærk hjemmebaggrund, videregående uddannelse	99	0,6	0,4	100	42.664
Stærk hjemmebaggrund, i øvrigt	99,3	0,4	0,4	100	70.193
Mellemgruppen	98	0,8	1,2	100	126.387
Svag hjemmebaggrund	93,9	2,1	4	100	54.247
I alt	97,7	0,9	1,4	100	293.491

Det ses, at unge med etnisk baggrund i et mindre udviklet land i 2006 udgjorde 22 pct. af de unge, der havde en svag hjemmebaggrund. 20 år tidligere udgjorde unge fra de etniske mindretal kun 4 pct. af denne gruppe.

Det er dog fortsat sådan, at langt de fleste unge med svag hjemmebaggrund har dansk-etnisk baggrund.³

I Bilag 1 findes en samlet fordeling af de 14-17-årige efter de kriterier, der er anvendt her, dvs. forældrenes uddannelsesniveau, modtagelse af sociale ydelser, samlivsforhold og etnicitet.

Skolegang og skolepræstationer

Tidligere undersøgelser har vist, at man kan påvirke chancerne for gode skolepræstationer for elever med svag hjemmebaggrund, hvis de er sammen i skolen med elever, der har en anden social og uddannelsesmæssig baggrund.

Tabel 4 viser på den baggrund, hvilken sandsynlighed, der i 2006/07 var for, at en 9. klasses elev var i en skole med en større eller mindre andel af elever med svag hjemmebaggrund.

Tabel 4. Elever, der tog 9. klasses afgangsprøve i 2006 eller 2007 fordelt efter hjemmebaggrund og andel af elever med svag hjemmebaggrund blandt skolens 9. klasses elever.

	Andel elever med svag hjemmebaggrund på skolen								Antal elever
	Ingen	Under 10 pct.	10-15 pct.	15-20 pct.	20-25 pct.	25-30 pct.	Over 30 pct.	I alt	
	Pct. af elever								
Stærk hjemmebaggrund, vid. udd.	0,2	64,2	21,1	8,5	3,6	1,5	0,8	100	30.483
Stærk hjemmebaggrund, i øvrigt	0,2	55,3	25,3	10,1	5,3	2,3	1,5	100	26.095
Mellemgruppen	0,2	49,7	24,2	12,4	7,1	3,3	3	100	36.957
Svag hjemmebaggrund	0	29	25,7	17	12,3	7,3	8,7	100	11.752
I alt	0,2	53	23,7	11,2	6,2	3	2,6	100	105.287

Note: Tabellen omfatter kun skoler, hvor der er mindst 50 9. klasses elever i 2006 og 2007 tilsammen.

Det ses, at 16 pct. af de elever, der selv har svag hjemmebaggrund, tager 9. klasses prøve fra en skole, hvor mindst en fjerdedel af eleverne har svag hjemmebaggrund. Blandt elever med stærk hjemmebaggrund og en forælder med videregående uddannelse, er det kun 2,3 pct., der går i sådanne skoler.

En tilsvarende tabel, hvor man tager udgangspunkt i andelen af elever med stærk hjemmebaggrund, viser, at 2/3 af eleverne (67,5 pct.) går i skoler, hvor mindst halvdelen af eleverne har stærk hjemmebaggrund⁴. Blandt elever med svag hjemmebaggrund er det dog kun 47,5 pct., der går i sådanne skoler. Blandt elever, der selv har stærk hjemmebaggrund, går 76,4 pct. i disse skoler.

³ Den etniske baggrund er afgrænset efter Danmarks Statistiks opdeling i danske, indvandrere og efterkommer. Ifølge denne afgrænsning er man fx automatisk efterkommer, selv om man er født i Danmark, men begge éns forældre er indvandrere/efterkommere. Det betyder samtidig, at man fx kan have dansk som sit hjemmesprog, selv om man rubriceres som "efterkommer". Danmarks Statistik registrerer jo ikke, hvilket sprog der tales i hjemmet.

⁴ Tabellen gengives ikke.

Talrige undersøgelser viser, at børnenes hjemmebaggrund har stor betydning for, hvordan de klarer sig i skolen.

Selv om vi har 9 års undervisningspligt, kan man konstatere, at en del unge ikke får taget afgangsprøve fra 9. klasse og heller ikke kommer videre i uddannelsessystemet.

Gruppen er lidt svær at afgrænse. De enkelte skoler indrapporterer data vedr. 9. klasses prøveresultater til Undervisningsministeriet, men skolerne opsporer ikke de elever, som evt. er droppet ud inden - for fx at finde ud af, om de er begyndt på en anden skole eller et andet uddannelses tilbud. De, der ”dropper ud”, må derfor indkredses på den måde, at man undersøger, om man kan finde dem på andre skoler eller i andre registre. Og så må man håbe, at registrene er rimeligt komplette.

I det følgende tages udgangspunkt i personer, der fyldte 18 år i løbet af 2007. Der er herefter set på, om disse personer har taget 9. klasses *eller* 10. klasses afgangsprøve *enten* i 2007 *eller* i 2006 *eller* i 2005 *eller* i 2004. På baggrund af tabel 5 nedenfor kan det nemlig beregnes, at 99,85 pct. af dem, der tager 9. klasses afgangsprøve, gør det det år, hvor de fylder enten 15, 16, 17 eller 18 år.

Tabel 5. Aldersfordeling for personer, der faktisk tog 9. Klasses afgangsprøve i 2007

Alder ved udgangen af 2007	Antal elever	Pct.
14 år	8	0,01
15 år	1471	2,40
16 år	50.466	82,40
17 år	8674	14,16
18 år	524	0,86
19 år	73	0,12
20 eller mere	28	0,02
I alt	61.244	0,01

De personer, der i denne tabel har taget 9. klasses afgangsprøve, er personer, der har opnået en karakter i mindst ét af følgende fag:

- Dansk mundtlig – standpunktskarakter
- Dansk mundtlig – årsprøve
- Dansk skriftlig fremstilling – standpunktskarakter
- Dansk skriftlig fremstilling – årsprøve
- Matematik færdighedsregning – standpunktskarakter
- Matematik færdighedsregning – årsprøve
- Matematik problemregning – standpunktskarakter
- Matematik problemregning – årsprøve

Kun hvis der mangler en karakter i alle otte fag, regnes eleven ikke med til dem, der har taget 9. klasses prøve.

En mindre gruppe elever går videre med fx en håndværksmæssig uddannelse eller i gymnasiet uden at have taget årsprøve fra 9. eller 10. klasse. Det er derfor undersøgt, om de elever, der ikke har taget 9./10. klasse evt. forekommer i registre for igangværende ungdomsuddannelse i ét af årene 2004-2007. Det er også undersøgt, om de findes i registre vedr. elever på produktionsskoler, daghøjskoler mv.

Endelig er unge, der *ikke* havde bopæl i Danmark i starten af 2003, taget fra. Disse unge kan jo have gået i skole i et andet land, uden at det fremgår af de danske registre.

Tabel 6. 18-årige i 2007 fordelt efter, om de har været til 9. eller 10. klasses afgangsprøve ét af de fire forudgående år eller ej samt hjemmebaggrund

Hjemmebaggrund	Har afgang fra 9. eller 10. klasse	Ikke afgang, men er fortsat i gymnasium/ erhvervsfaglig uddannelse	Produktionsskole/ Daghøjskole	Ingen af delene	I alt	Antal 18-årige
	Pct. af unge					
Stærk hjemmebaggrund, videregående uddannelse	97,05	0,82	0,01	2,12	100	17.397
Stærk hjemmebaggrund. i øvrigt	95,18	1,45	0,03	3,35	100	15.839
Mellemgruppen	91,88	1,82	0,05	6,25	100	22.389
Svag hjemmebaggrund	80,68	2,99	0,09	16,24	100	8.508
Alle 18 årige	92,61	1,61	0,04	5,74	100	64.133

Det ses, at eventuel svag hjemmebaggrund slår stærkt igennem allerede her, idet hvert sjette barn med svag hjemmebaggrund øjensynlig ikke en gang færdiggør folkeskolen.

Man kunne forestille sig, at dette tal især dækkede over en betydelig gruppe børn fra de etniske minoriteter. Tabel 7 sammenholder derfor unge med svag hjemmebaggrund, men med forskellig etnisk baggrund.

Tabel 7. 18-årige i 2007 med svag hjemmebaggrund fordelt efter, om de har været til 9. eller 10. klasses afgangsprøve ét af de fire forudgående år eller ej samt etnisk tilhørsforhold

Hjemmebaggrund	Har afgang fra 9. eller 10. klasse	Ikke afgang, men er fortsat i gymnasium/ Erhvervsfaglig uddannelse	Produktionsskole/ Daghøjskole	Ingen af delene	I alt	Antal 18-årige
	Pct. af unge					
Danske	79,84	3,03	0,12	17,01	100	6.497
Andre i-lande	84,39	2,55	0	13,06	100	314
3. verden	83,21	2,89	0	13,91	100	1.697
I alt	80,68	2,99	0,09	16,24	100	8.508

Det ses, at problemet faktisk er *størst* i gruppen med dansk etnisk baggrund. Dette kan være udtryk for, at der i denne gruppe er mange familier med en række andre problemer end blot manglende uddannelse m.v.⁵

⁵ Der er ikke karakterdata som er rimeligt fuldstændige længere tilbage i tiden. Det er derfor ikke med den anvendte metode muligt at vurdere, hvordan problemer omkring manglende afgangsprøve har udviklet sig over tid.

Langt de fleste får naturligvis taget afgangsprøve fra folkeskolen. Her slår hjemmebaggrunden imidlertid igennem i forhold til karaktergennemsnittet, jf. Tabel 8.

Tabel 8. Karaktergennemsnit ved folkeskolens 9. klasses afgangsprøve i 2007, fordelt efter hjemmebaggrund og etnisk tilhørsforhold.

Hjemmebaggrund	Etnisk baggrund				Antal der tog 9. klasses afgang i 2007
	Dansk	I-land	3. verden	I alt	
	Karaktergennemsnit				
Stærk hjemmebaggrund, vid. udd.	8,77	8,38	8,07	8,76	17.728
Stærk hjemmebaggrund i øv.	8,09	7,68	7,58	8,06	15.173
Mellemgruppen	8,01	7,68	7,32	7,94	21.442
Svag hjemmebaggrund	7,32	7,05	6,95	7,22	6.901
I alt	8,2	7,66	7,27	8,13	61.244

Det ses, at unge med svag hjemmebaggrund i gennemsnit scorer ca. 1,5 karakter lavere end unge med stærk hjemmebaggrund, som har en forælder med videregående uddannelse. Etnisk baggrund spiller også en rolle for karakteren, men ikke så stor en rolle som hjemmebaggrunden i øvrigt.

Chancen for at få en erhvervsuddannelse

Unge med forskellig hjemmebaggrund har forskellig chance for at sikre sig en uddannelse, der går ud over folkeskolen. I nærværende analyse er det uddannelsesniveau, man har som 25-årig sammenholdt med den hjemmebaggrund, man havde som 15-årig. Desuden sammenholdes resultater for 1991 (dvs. hjemmebaggrund i 1981) med resultater for 2007 (dvs. hjemmebaggrund i 1997).

Resultaterne fremgår af tabel 9 og 10.

Tabel 9. Uddannelsesmæssig status for 25-årige i 1991, fordelt efter hjemmebaggrund 1981. Kun 25-årige, der var i landet 1981.

Hjemmebaggrund 1981	Den 25-åriges uddannelsessituation 1991							Antal 25-årige
	Ingen ud over folkeskolen	Under uddannelse	Student	Erhvervsfaglig	Kortere videregående / mellem-lang / Bachelor	Længere videregående / forsker	I alt	
	Pct. af 25-årige							
Stærk hjemmebaggrund, forælder med videregående udd.	8,8	35,1	12,6	29,3	12,7	1,5	100	11.024
Stærk hjemmebaggrund i øvrigt	16,7	14,3	9,4	51,1	8,2	0,3	100	22.243
Mellemgruppen	27,1	15,1	8,9	42,4	6,1	0,4	100	31.490
Svag hjemmebaggrund	47,1	9	6,1	34,6	3,2	0,1	100	18.654
I alt	26,4	16,1	8,9	41,2	6,9	0,4	100	83.411

Tabel 10. Uddannelsesmæssig status for 25-årige i 2007, fordelt efter hjemmebaggrund 1997. Kun unge, der var i Danmark 1997.

Hjemmebaggrund 1997	Den 25-åriges uddannelsessituation 2007							Antal 25-årige
	Ingen ud over folkeskolen	Under uddannelse	Student	Erhvervsfaglig	Kortere videregående / mellem-lang / Bachelor	Længere videregående / forsker	I alt	
Pct. af 25-årige								
Stærk hjemmebaggrund, forældre med videregående udd.	10,3	27	6,3	29,8	25,1	1,4	100	27.148
Stærk hjemmebaggrund i øvrigt	21,2	23,7	7,2	30,9	16,3	0,8	100	16.246
Mellemgruppen	36,6	18,7	5,8	28,2	10,2	0,4	100	7.477
Svag hjemmebaggrund	52	14,1	4,7	24,5	4,5	0,2	100	2.479
I alt	19,2	24,2	6,4	29,7	19,4	1	100	53.350

Det ses, at andelen af unge, der ikke får en uddannelse ud over folkeskolen, er faldet noget. For unge med svag hjemmebaggrund er der dog ikke nogen fremgang.

Boligforhold

Ser vi på boligforhold, viser tabel 11, hvor stor en andel af de unge, der bor i almennyttigt etagebyggeri.

Tabel 11. Andel 14-17-årige, der bor i almennyttigt etagebyggeri, fordelt på hjemmebaggrund. 1986 og 2006.

	1986		2006	
	Andel i almennyttigt etagebyggeri i pct.	Antal 14-17-årige	Andel i almennyttigt etagebyggeri i pct.	Antal 14-17-årige
Stærk hjemmebaggrund, videregående uddannelse	1,75	42.664	2,3	72.181
Stærk hjemmebaggrund, i øvrigt	5,5	70.193	4,71	64.269
Mellemgruppen	9,98	126.387	15,87	96.645
Svag hjemmebaggrund	18,27	54.247	29,75	37.026
I alt	9,24	293.491	11,49	270.121

Det ses, at andelen af unge, der vokser op i almennyttigt etagebyggeri er steget noget fra 1986 til 2006, men stigningen er næsten udelukkende sket i mellemgruppen og gruppen med svag hjemmebaggrund.

Det kan beregnes, at hvis vi tager gruppen med stærkt hjemmebaggrund under ét, er dens andel af de 14-17-årige vokset fra 38,5 pct. til 50,5 pct. fra 1986. Men i 2006 udgør denne gruppe kun 15,1 pct. af de 14-17-årige, der bor i almennyttigt etagebyggeri. I 1986 var deres andel 17 pct.

Tabel 12 og 13 viser den tilsvarende udvikling, hvis vi kun ser på de fire største byer.

Tabel 12. Andel 14-17-årige, der boede i almennyttigt etagebyggeri, fordelt på hjemmebaggrund 1986 i de fire største byer.

	Stærk hjemmebaggrund, videregående uddannelse	Stærk hjemmebaggrund, i øvrigt	Mellemgruppen	Svag hjemmebaggrund	I alt	Antal 14-17-årige
	Pct. der boede i almennyttigt etagebyggeri					
København	6,53	14,03	15,47	21,6	16,16	14.298
Odense	1,37	3,73	10,83	27,1	11,03	9.580
Århus	2,88	11,65	20,56	42,49	19,3	13.548
Ålborg	1,64	9,03	13,33	28,88	13,52	8.477
De fire byer i alt	3,01	9,7	15,67	28,87	15,53	45.903

Tabel 13. Andel 14-17-årige, der boede i almennyttigt etagebyggeri, fordelt på hjemmebaggrund 2006 i de fire største byer.

	Stærk hjemmebaggrund, videregående uddannelse	Stærk hjemmebaggrund, i øvrigt	Mellemgruppen	Svag hjemmebaggrund	I alt	Antal 14-17-årige
	Pct. der boede i almennyttigt etagebyggeri					
København	10,59	23,6	32,63	52,78	30,71	14.702
Odense	2,15	4,4	18,36	39,52	14,88	8.314
Århus	3,68	10,02	30,04	62,66	23	13.078
Ålborg	2,69	6,17	19,52	46,24	15,05	7.118
De fire byer i alt	5,08	11,58	27,43	51,95	22,75	43.212

Det ses, at en voksende andel af de unge i de fire byer bor i almennyttigt etagebyggeri, og at specielt de svage grupper i voksende omgang samler sig i almennyttigt etagebyggeri.

Bag denne udvikling står formentlig flere faktorer:

- Familier, som ikke har råd til en ejerbolig eller et højt indskud på en andelslejlighed, er i højere grad end tidligere henvist til almennyttigt etagebyggeri, idet en del af det private etagebyggeri er omdannet til ejer- eller andelslejligheder
- En del af de resourcesvage familier fra de etniske minoriteter har ofte mange børn. De er blevet flere og vejer mere i det samlede billede, når man opgør boligforholdene efter antal 14-17-årige.
- Endelig er der blevet mere almennyttigt etagebyggeri, og der er sket en øget koncentration i dette byggeri af bl.a. resourcesvage familier fra de etniske minoriteter.

Børnesager

Børn, der vokser op i en familie med svag hjemmebaggrund, har – statistisk set – større risiko for at blive omfattet af en børnesag (dvs. at kommunen gennemfører en anbringelse eller en forebyggende foranstaltning) end andre børn.

Udviklingen 1987-2005 fremgår af tabel 14.

Tabel 14. Andel 14-17-årige, der bor i et hjem med en børnesag 1987 og 2005.

	1987		2005	
	Har selv været omfattet af en børnesag inden for de sidste 10 år	Bor i en familie, hvor et barn har været omfattet af en børnesag inden for de sidste 10 år	Har selv været omfattet af en børnesag inden for de sidste 10 år	Bor i en familie, hvor et barn har været omfattet af en børnesag inden for de sidste 10 år
	Pct. af 14-17-årige			
Stærk hjemmebaggrund, videregående uddannelse	0,49	0,65	0,57	1,46
Stærk hjemmebaggrund, i øvrigt	1,12	1,38	1,13	2,67
Mellemgruppen	5,89	6,39	4,04	7,79
Svag hjemmebaggrund	17,47	20,9	14,47	22,29
I alt	6,1	7,04	4,28	7,49

Det ses, at andelen af unge, der selv har været omfattet af en børnesag inden for de sidste 10 år, er lavere end i 1987. Men uligheden de sociale grupper imellem er omtrent uændret. Tager vi gruppen med svag hjemmebaggrund under ét, var der i 1987 0,88 pct., der selv havde været omfattet af en børnesag inden for de sidste 10 år. For unge med svag hjemmebaggrund var den statistiske risiko 20 gange så høj, nemlig 17,47 pct. I 2005 var der også 0,88 af gruppen med stærkt hjemmebaggrund, der havde været omfattet af en børnesag. Unge med svag hjemmebaggrund havde nu "kun" 16 gange så høj risiko for at have oplevet en børnesag.

Det ses, at der er en lidt højere andel af 14-17-årige, som bor i en familie, hvor ét af familiemedlemmerne har været omfattet af en børnesag. I den forbindelse må man være opmærksom på, at familieforholdene er blevet lidt mere "rodede" de senere år, således at børn hyppigere deler familie med børn, der kommer fra andre familier. Dette kan påvirke tallene.⁶

Tager vi de allermest udsatte unge (dvs. unge med tre "risikofaktorer": Ingen forældre har uddannelse, bor ikke sammen med far og mor, en af forældrene lever overvejende af kontanthjælp/pension), havde 25,5 pct. i 1987 været omfattet af en børnesag. I 2005 er tallet 24,8 pct.

Mønstret for iværksættelse af børnesager er således i store træk uændret set over en år-række.

⁶ I 1987 var der 8 pct. af de 14-17-årige, der boede sammen med hel- eller papsøskende. 28 pct. var enebørn, og 65 pct. boede sammen med helsøskende, men ikke med hel- eller papsøskende. I 2005 var tallene hhv. 12 pct., 27 pct. og 62 pct.

Kriminalitet

Unge med svag hjemmebaggrund har statistisk større sandsynlighed for at komme i konflikt med straffeloven end andre unge. Tabel 15 opgør sandsynligheden for, at en 25-årig i 2005 havde været omfattet af en voldsag eller en tyverisag de seneste fem år.⁷ Opdelingen efter hjemmebaggrund sker ud fra data for forældre m.v. fra 1995, dvs. da personen var 15 år.

Tabel 15. Andel 25-årige, der i 2005 havde været omfattet af en straffesag inden for de sidste fem år.

	Har været omfattet af en voldsag	Har været omfattet af en tyverisag	Har været omfattet enten af volds- eller tyverisag	Antal 25-årige
	Pct. af 25-årige			
Stærk hjemmebaggrund, videregående uddannelse	0,96	2,48	3,29	13.759
Stærk hjemmebaggrund, i øvrigt	2,02	3,9	5,39	17.223
Mellemgruppen	3,88	8,64	11,06	19.597
Svag hjemmebaggrund	10,07	21,69	25,58	12.322
I alt	3,94	8,55	10,65	62.901

Tabel 16 viser de tilsvarende tal, hvis vi ser på de 20-årige.⁸

Tabel 16. Andel 20-årige, der i 2005 havde været omfattet af en straffesag inden for de sidste fem år.

	Har været omfattet af en voldsag	Har været omfattet af en tyverisag	Har været omfattet enten af volds- eller tyverisag	Antal 25-årige
	Pct. af 20-årige			
Stærk hjemmebaggrund, videregående uddannelse	1,73	4,02	4,97	14.717
Stærk hjemmebaggrund, i øvrigt	3,5	6,78	8,62	17.658
Mellemgruppen	6,48	14,4	17,29	17.370
Svag hjemmebaggrund	14,32	30,56	34,52	10.618
I alt	5,83	12,48	14,78	60.363

Det ses, at risikoen for at blive involveret i kriminalitet er 7-8 gange så stor for unge med svag hjemmebaggrund, som den er for unge med stærk hjemmebaggrund, der har en forælder med videregående uddannelse.

⁷ Vold i tabellen omfatter både grov vold, simpel vold, drab m.v. Tyveri omfatter også indbrud m.v. Alle sager som er kommet frem til en strafferetlig afgørelse er med, medmindre den pågældende er frifundet. Sager, der slutter med advarsler m.v. er således også med.

⁸ Også i denne tabel er hjemmebaggrunden opgjort ud fra 1995-data, dvs. da personen var 10 år.

Indkomst

Familiernes indkomst måles gerne som ækvivalensindkomst, hvor man tager højde for familiestørrelsen og antallet af børn i hjemmet. I denne analyse anvendes traditionelle OECD-vægte. Udgangspunktet er den disponible indkomst, dvs. den samlede indkomst efter skat. Denne kan opgøres på forskellig måde. I denne analyse anvendes Danmarks Statistiks beregnede disponible indkomst for C-familien. Dette udtryk er ikke specielt nøjagtigt, og AErådet har i anden sammenhæng anvendt Finansministeriets beregningsmetode. DS's opgørelse har imidlertid den fordel, at foreligger for en lang årrække, og samtidig er det primære forhold med nærværende analyse ikke at beregne den præcise ækvivalensindkomst, men at sammenligne udviklingen for forskellige samfundsgrupper.

Tabel 17 viser herefter familiens gennemsnitlige ækvivalensindkomst i 1986 og 2006 for 14-17-årige.

Tabel 17. Familiens gennemsnitlige ækvivalensindkomst 1986 og 2006 blandt 14-17-årige med forskellig hjemmebaggrund.

	Ækvivalensindkomst 1986 i kr.	Pct. af median ækvivalensindkomst for alle borgere	Ækvivalensindkomst 2006 i kr.	Pct. af median ækvivalensindkomst for alle borgere
Stærk hjemmebaggrund, videregående uddannelse	77.997	118,8	216.451	141
Stærk hjemmebaggrund, i øvrigt	68.715	104,7	179.985	117,2
Mellemgruppen	51.898	79,0	150.450	98,0
Svag hjemmebaggrund	48.344	73,6	106.070	69,1
I alt	59.103	90,0	169.094	110,1

Det ses, at familier med store børn i 1986 lå ca. 10 pct. under medianen for alle borgere. I 2006 ligger de ca. 10 pct. højere.⁹ Især er det imidlertid bemærkelsesværdigt, at indkomstforskellene er øget. I dag lever unge med stærk hjemmebaggrund og forældre med videregående uddannelse i familier, hvor man har dobbelt så mange penge mellem hænderne, som man har i familier med svag hjemmebaggrund. I 1986 lå den stærkeste gruppe kun 61 pct. højere.

⁹ Der kan være forskellige forklaringer herpå, bl.a. indførelse af børnefamilieydelsen i 1986 og det forhold, at folkepensionister og andre uden for arbejdsmarkedet har haft en lavere indkomstudvikling end personer med store skolebørn, som typisk er på højden af karrieren.